

Nye standarder for digitalisering, universell utforming og eldre

Rudolph Brynn

01.10.2024

Om mandatet for standardiseringskomiteen SN/K 592

- Hovedmålsettingen med prosjektet er å forbedre eldres situasjon i samfunnet, både når det gjelder å kunne forbli i arbeidslivet, delta aktivt i det digitaliserte samfunn gjennom kompetansebygging og tilgang til universelt utformede løsninger, samt legge til rette for eldres behov i fremtidens smarte byer og digitaliserte samfunn.
- Som verktøy for å oppnå disse målsettingene skal det utvikles standarder for å sikre universell utforming av de ulike elementene som inngår i et digitalisert samfunn.

Leveranse	Kort beskrivelse	Merknad
Norsk Standard om Inkluderende arbeidsliv, eldre og digitalisering	Standard for krav knyttet til digitalisering og universell utforming knyttet til arbeidslivet.	Liaison med ISO/TC 314 gjennom prosjektleder
Norsk Standard om tingenes internett, eldre og digitalisering	Standard med krav knyttet til universell utforming, digitalisering og tingenes internett, herunder smarthus, robotikk og relevante deler av velferdsteknologi.	Liaison til CEN/TC 293 WG 12 gjennom prosjektleder
Norsk Standard om smarte byer, eldre og digitalisering	Standard knyttet til universell utforming, smarte byer (forstått som byer som bruker digital teknologi for å gjøre byer til bedre steder å bo, leve og arbeide i og eldre, herunder navigasjon, oppfølging/sporing og personvernaspekter.	

Disse var med i
SN/K 592

- Medlemmer fra:
  - NAV
  - Helsedirektoratet
  - Digitaliseringsdirektoratet
  - DOGA
  - Inklud AS
  - Norsk Regnesentral
  - Telenor Open Mind
  - Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
  - SAFO
  - Universell Utforming AS
  - Norsk helsenett

NS 11038 Universell utforming og digitalisering Tingenes internett

- Dette dokumentet angir krav til utforming og design av produkter generelt innen tingenes internett.
- Standarden spesifiserer krav til de utvalgte aspektene ved tingenes internett som omhandles, blant annet smarthusteknologi, inkluderende arbeidsliv, transport, kunstig intelligens (AI), velferds- og hverdagsteknologi, de medisinske tingenes internett –«Internet of Medical Things» (IoMT) –samt brukermedvirkning, prosesskrav og personvern.

NS 11038 Universell utforming og digitalisering Tingenes internett 2

- Tillegg: Design- og utviklingsprosesser i tingenes internett.
- Designprosessene er sentralt for å oppnå universell utforming av produkter i tingenes internett. Derfor presenteres en visuell fremstilling av elementer i design- og utviklingsprosesser, og forholdet mellom dem. Temaene omfatter:
  - Forbedret brukeropplevelse
  - Designsystem –struktur, prinsipper, prototyping, brukertesting og designsprint med faser

NS 11039 Universell utforming og digitalisering - Smartbyer

- Dette dokumentet tar opp universell utforming og hvordan det påvirker smartbyer og eldre. Med smartbyer menes byer der det brukes digital teknologi for å gjøre byene til bedre steder å bo, leve og arbeide i blant annet gjennom løsninger for navigasjon, oppfølging og sporing, inklusive personvernaspekter.
- Målgruppen for standarden er: Beslutningstakere, designere, leverandører, utviklere, organisasjoner av brukere, innkjøpere og andre.

NS 11041 Universell utforming og digitalisering – Inkluderende arbeidsliv

- Dette dokumentet stiller krav til universell utforming som redskap for et inkluderende arbeidsliv i det digitale samfunn. I dag regnes det med at bare 37,5 % av personer med funksjonsnedsettelse er i arbeid i Norge. Tidligere ble det beregnet at ca. 43 % var i arbeid.
- Dette er en negativ utvikling og standarden er et bidrag til å sette søkelys på nødvendige tiltak for å snu utviklingen.

NS 11041 Universell utforming og digitalisering – Inkluderende arbeidsliv

- Dette dokumentet stiller krav til universell utforming som redskap for et inkluderende arbeidsliv i det digitale samfunn.
- I dag regnes det med at bare 37,5 % av personer med funksjonsnedsettelse er i arbeid i Norge. Tidligere ble det beregnet at ca. 43 % var i arbeid.
- Dette er en negativ utvikling og standarden er et bidrag til å sette søkelys på nødvendige tiltak for å snu utviklingen.

NS 11041 Universell utforming og digitalisering – Inkluderende arbeidsliv 2

- Det digitale samfunn stiller store krav til IKT-kompetanse fra ansattes side, noe som også medfører utfordringer for personer med funksjonsnedsettelse.
- Dersom arbeidsverktøyet ikke er universelt utformet, ikke kan koples til personlige hjelpemidler, eventuelt i tillegg til at det mangler tilgang til supplerende opplæring og støttetjenester på arbeidsplassen. Derfor stilles det krav til universell utforming.
- Ikke minst er kunstig intelligens et viktig element i dagens og fremtidens arbeidsplasser.

NS 11042 Universell utforming og digitalisering - Anskaffelser

- Universelt utformede digitale løsninger øker den enkeltes mulighet for et selvstendig liv, sikkerhet og trygghet. For å oppnå dette er det viktig å inkludere universell utforming i anskaffelsesprosessen.
- Denne standarden er et viktig verktøy for alle som gjennomfører anskaffelser av digitale produkter og tjenester.
- Dokumentet skal gi forutsigbarhet for bestillere og leverandører av digitale produkter og tjenester.
- Det kan også brukes som grunnlag for felles nasjonale krav fra offentlige myndigheter i forbindelse med anskaffelser eller utvikling av tjenester.

NS 11042 Universell utforming og digitalisering - Anskaffelser 2

Gevinst av standardene

- For samfunnet: I en befolkning preget av demografisk utvikling mot større andel eldre vil krav som sikrer universelt utformede løsninger være et viktig verktøy for likeverdig tilgang.
- For eldre og personer med nedsatt funksjonsevne: gjennom likeverdig tilgang til digitalisert teknologi og løsninger og dermed samfunnsmessig deltakelse.
- For bestillere. Klare krav som kan benyttes i for eksempel kravspesifikasjoner ved anskaffelser.
- For myndigheter: Standarder som klarifiserer generelle krav til universell utforming i lovverk og forskrifter, for eksempel i IKT.
- For leverandører: Standardene synliggjør krav som forventes til produkter og tjenester som leveres i forbindelse med det digitaliserte samfunn.

Takk for meg!

rudolph.brynn@nhn.no

